香港中文大學 The Chinese University of Hong Kong

香港中文大學醫學院 Faculty of Medicine The Chinese University of Hong Kong

Үнэлгээ оношлогоо болон засан сайжруулах арга хэмжээний ерөнхий зарчмууд

Kathy LEE Yuet Sheung
Дэд профессор , Ярианы Эмчилгээний Тасгийн Эрхлэгч
Чих Хамар Хоолой, Толгой, Хүзүү Мэс Заслийн Тэнхим
Хятадын Их Сургууль, Хонг Конг

Copyright © 2017. All Rights Reserved. Faculty of Medicine, The Chinese University of Hong Kong

香港中文大學 The Chinese University of Hong Kong

香港中文大學醫學院 Faculty of Medicine The Chinese University of Hong Kong

Үнэлгээ

Үнэлгээ нь тасралтгүй үйл явц болох нь

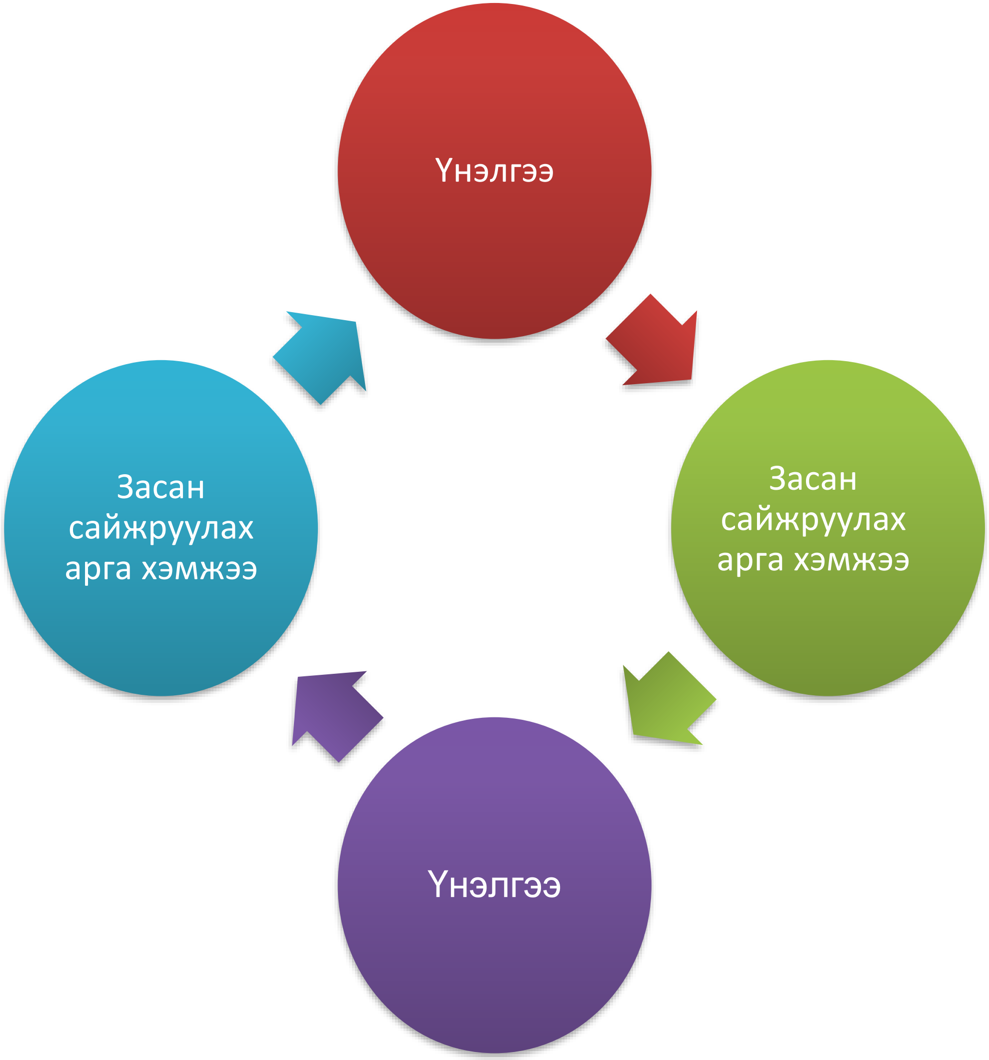

Үнэлгээ

- Ажиглалт
- Эцэг эхийн ярилцлага
- Санал асуулга
- Объектив үнэлгээ
- Албан болон албан бус үнэлгээ

Стандарчлагдсан үнэлгээ

- Стандарт ба тогтоосон зааварчилгаатай
- Оноогоор дүгнэх стандарт
- Урьдчилж тогтоосон ба тогтмол
  - Тестийн асуултууд
  - Тестийн зааварчилгаа
  - Оноогоор дүгнэх журам
  - Үр дүнг тайлбарлах
- Бүх тест өгөгчид нь нэг загвартай, адил утга бүхий тест авна.
- Шудрага байх үүднээс чадварын тест өгөгчид нь бүгд адил тест авах ба адилхан оноогоор дүгнэх систем ашиглаж дүгнүүлнэ.
- Тестийн даалгаврын гүйцэтгэлийн үнэлгээг бодит байлгахын тестийн дээрх ижил байх шаардлага нь оролцогчдын дүнг хооронд нь харьцуулах боломж олгодог.

Хэм хэмжээнд суурилсан тест

Хэм хэмжээнд суурилсан гэдэг нь шалгуулагчийн чадвар, гүйцэтгэлийг бусад шалгуулагчдын эсрэг үнэлдэг тестийн нэг төрөл юм.

Түвшин тогтоох тест

- Шалгалт өгч буй бүлгийн хүн бүрийн үзүүлэлтийг хоорондн нь харьцуулна.

- Шаардлага хангасан бүлэг:
  - Хүн ам дахь бүх боломжит шалгуулагчдаас хангалттай хэмжээний мэдээлийн сан бүрдэхэд шаардлагатай түүвэр
  - Хүн амь зүйн мэдээлэл, түүврийн шинж нь тестын гарын авлагад тусгагдсан байна.

Түвшин тогтоох тест

Шалгуурт суурилсан гэдэг нь хөтөлбөр эзэмшилтийн түвшинг тогтоох зорилготой

Тайлбар

Шалгуур-Criterion

- Хэмжиж болохуйц зан төлөв, мэдлэг, хандлага, чадвар

Түвшин /Criterion тогтоох тест

- Тухайн нөхцөлд үзүүлж буй таны ур чадварын түвшинг үнэлэх тест юм.

Босго/Cutoff оноо

- Шалгалтыг давах/тэнцэх хамгийн бага оноо.

Түвшин / Criterion тогтоох үнэлгээ

- Боловсруулалт нь гүйцэтгэлийн тодорхой түвшинг хангах эсэхийг тогтооно.
- Шалгалт өгөгчийг бусадтай харьцуулах**ГҮЙ**
- Гүйцэтгэлийн суурь үзүүлэлтийг тогтоох ба үзүүлэх тусламж/арга хэмжээг тодорхойлно
- Шалгалтын явц нь албан бус , зөнгөөрөө буюу ямар албан журмыг дагах шаардлага**ГҮЙ**

Хэл ярианы эмгэгийн түвшин тогтоох түгээмэл тестүүд

Rossetti Нярай-Балчир Насны Хүүхдийн Хэл Ярианы Тест

Харилцаа Хөгжлийн Интвентар (Communicative Development Inventory)

- Олон хэл дээр орчуулж туршсан хувилбар

https://mb-cdi.stanford.edu/about.html

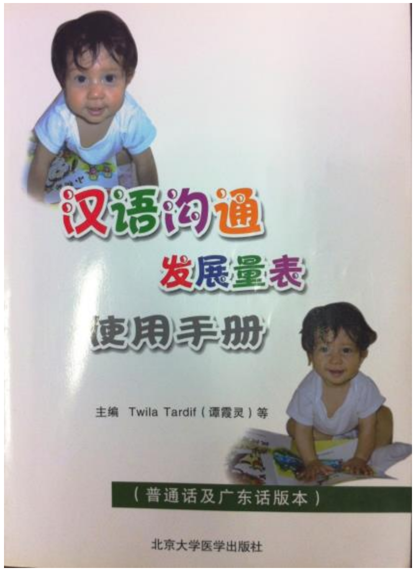

Динамик үнэлгээ

Динамик үнэлгээ нь хүүхдүүдийг гурван өөр ангилалд багтаана: асуудлыг шийдэж чаддаггүй, тусламжтай, бие даан чаддаг хүүхдүүд

Тайлбар

Динамик үнэлгээ (DA) нь тухайн хүүхдийн эзэмшсэн ур чадвар, сурах чадамжийг тодорхойлох зорилготой хэл ярианы үнэлгээний арга юм. Динамик үнэлгээний журам нь сурах үйл явц, шалгуулагчийн хүчин чармайлт, хүрсэн түвшинг тогтоодог. Энэ нь маш интерактив бөгөөд процессийн шинжтэй.
http://www.asha.org/practice/multicultural/issues/Dynamic-Assessment/

Таницуулга

- Динамик үнэлгээ нь тестээс гадна зааварчилгаа юм.
- Юуг үнэлэх вэ гэхээр зөвхөн одоогийн эзэмшсэн ур чадвараас гадна үнэлгээ хийгдэж байх явцад чадваржих, хэрэглэх, өмнөх чадваруудаа дахин нэг удаа ашиглах боломж олгодог.
- Динамик үнэлгээний зорилго бол туслалцаа үзүүлэх замаар өөрчлөлтийг хангахад оршино.
- Динамик үнэлгээ нь хүн тус бүрийн сурах чадварыг тодорхойлох тест юм.

Танилцуулга / үргэлжлэл/

- Динамик үнэлгээний бас нэг чухал хэрэглээ бол уламжлалт статик тестээр хангалтгүй үнэлгээ үзүүлсэн хоцрогдолтой хүүхдүүдтэй ажиллахад ашиглагддаг юм.
- Динамик үнэлгээ бол илүү энэрэнгүй, шудрага, суралцах чадварыг тэгш үнэлэх хэрэгсэл юм.

- Өнгө
- Хэмжээ
- Чиглэл
- Тоо хэмжээ

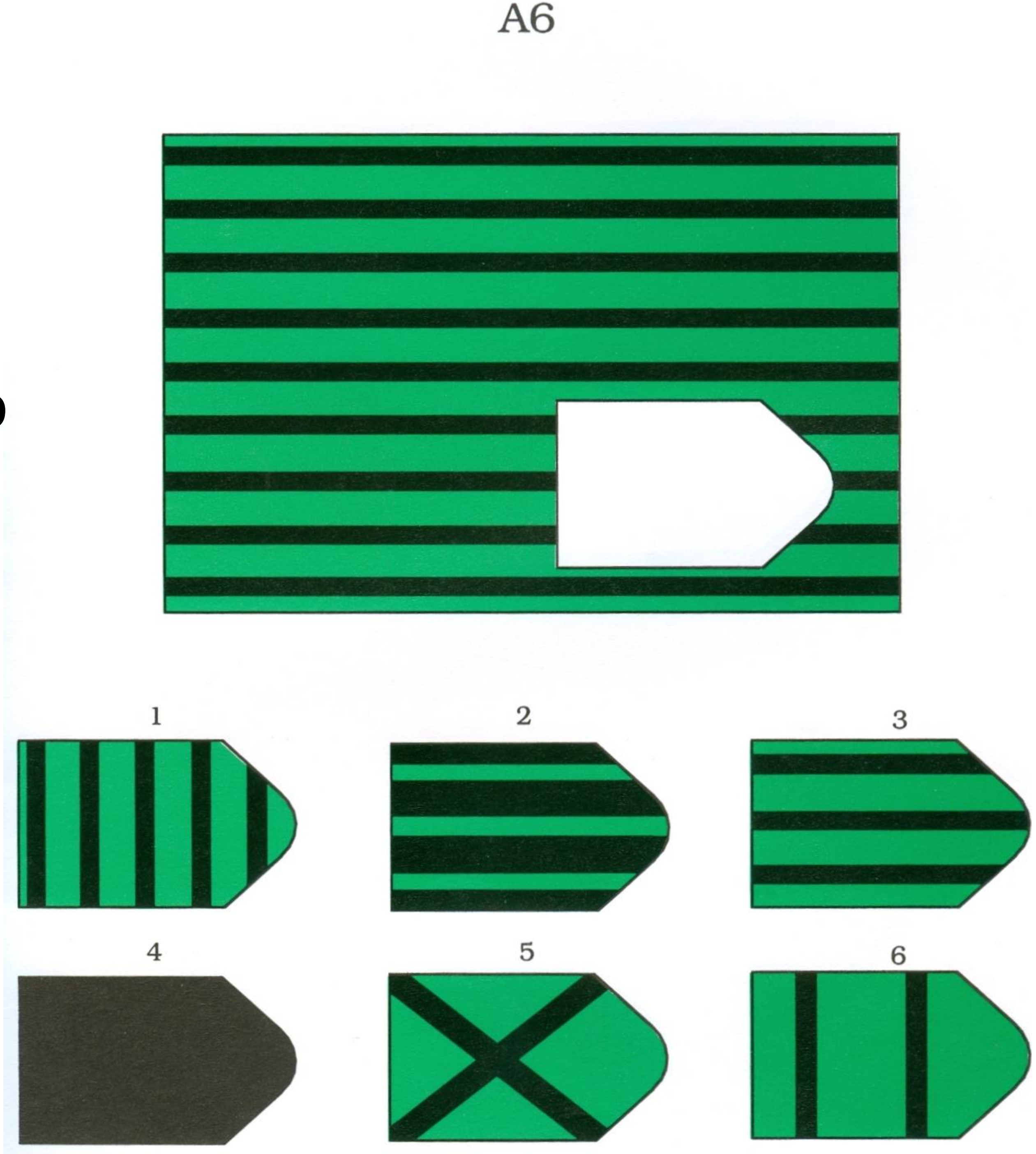

Статик ба Динамик Үнэлгээ

Статик	Динамик
Хөгжлийн хүрсэн түвшинг тогтоох зорилготой (бодит гүйцэтгэлийн бус)	Хөгжлийн явцыг тогтоох зорилготой (ойрын хөгжлийн бус)
Гүйцэтгэлийн чанарын талаар шалгагчаас ямар нэг санал ӨГӨХГҮЙ	Санал нь маш тодорхой эсвэл таамаглах боломж олгохуйц хэлбэрийн байна.
Шалгагч нь төвийг сахисан, оролцоогүй байна. Чамбай үр дүнг хангана.	Хоёр талын идэвхитэй харилцааны шинжтэй
Стандартчилагдсан • Тестийн даалгаврууд • Тестийн журам • Оноогоор дүгнэх арга • Үр дүнгийн тайлбар	Стандартчилагдаагүй • Уян хатан байдлыг хангадаг

Динамик үнэлгээний онол үзэл баримтлал

Lev Vygotsky (1896-1934) болон түүний дагагчид

- Орос сэтгэл зүйч
- Ойрын хөгжлийн бүс (ОХБ) 近側發展區
  - Хүүхдийн одоо байгаа хөгжлийн түвшинг бие дааж асуудлыг хэрхэн шийдэж байна гэдгээр тодорхойлж, үүнийг дараагийн шатны хөгжлийн түвшинг насанд хүрэгчийн зааварчилгаан дор юм уу, илүү чадварлаг үе тэнгийнхээ хамтын ажилгааны дунд асуудлыг хэрхэн шийдэж байна гэдгээр тодорхойлж харьцуулсан нь ойрын хөгжлийн хоорондын зай юм.

Ойрын Хөгжлийн Бүс (ОХБ)

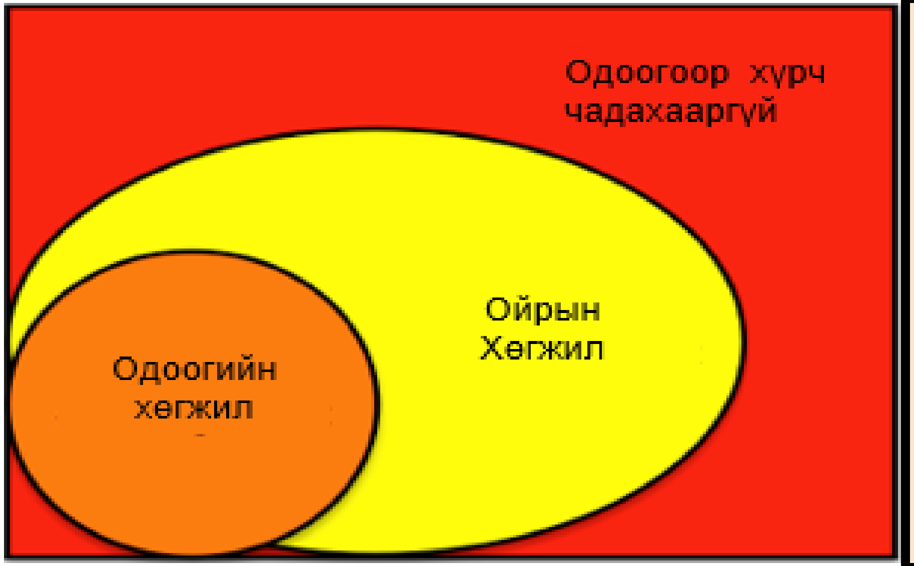

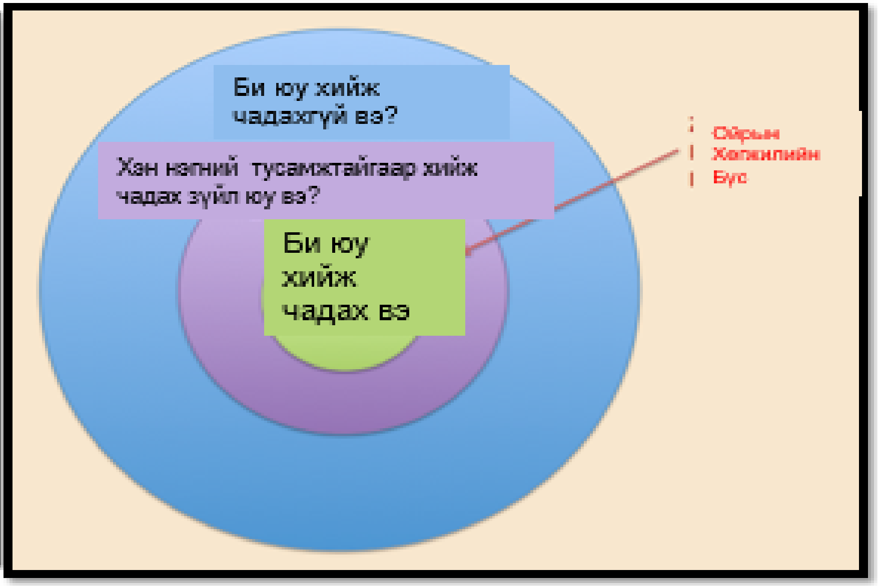

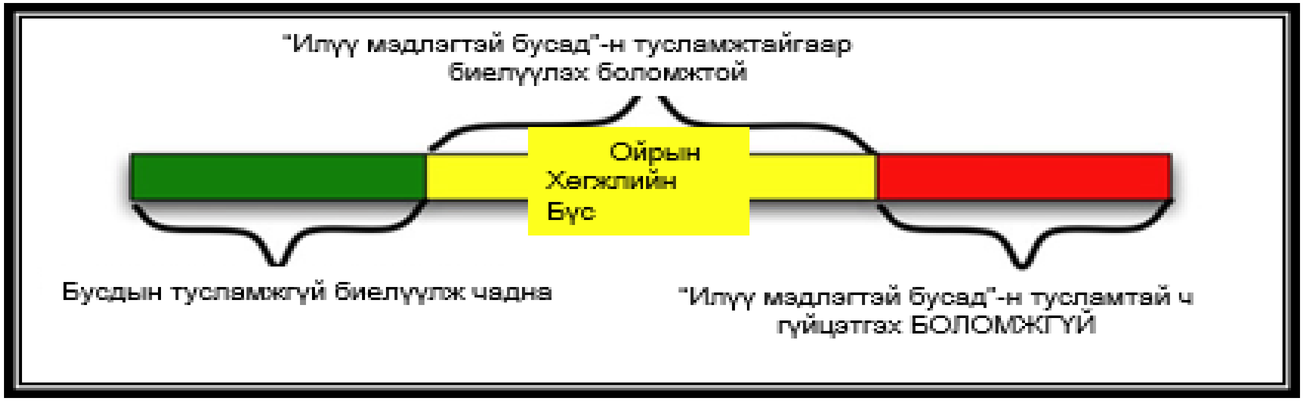

ОХБ=Суралцах бүс

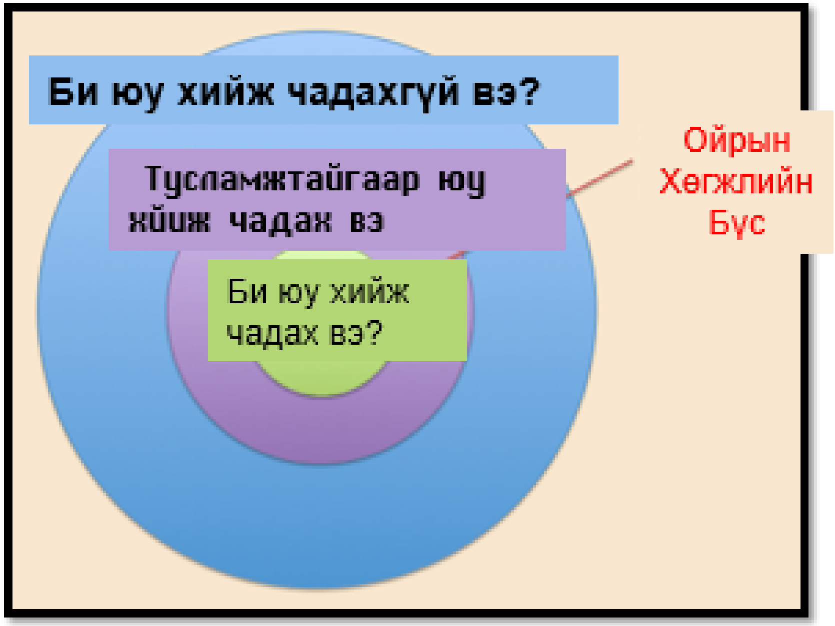

Үнэлгээний үр дүнд цаашид хийгдэх сургалтын чиглэлийг тогтоох

Хүүхэд тарвас иддэг

		Авиа зүй	семантик	Дүрэм	Утга зүй
1.	Хүүхэд **улаан** иддэг	✓	×	×	?
2.	Хүүхэд тарвас**ууд** иддэг	✓	×	✓	?
3.	**Улаан** хүүхэд иддэг	✓	×	×	?
4.	Янана иддэг яаий (гадил хүүхэд иддэг)	×	×	×	?

Динамик үнэлгээ хийх замаар нарийвчилсан сургалтын зорилго тодорхойлох

- Алдааны шинжилгээ

Сануулгад үзүүлэх хариу үйлдэл

Ойрын Хөгжлийн Бүсийг тогтоох нь

Ойрын хөгжлийн бүс」(ОХБ)

- Тэргүүн зорилт: хүүхэд10%-с 50% хийж чадна
  Хоёрдогч зорилт: хүүхэд1%-с 10% хийж чадна
  Сүүлийн зорилт: хүүхэд 0% эсвэл 100% хийж чадна

	Авиа зүй	Семантик буюу үгийн утга	Дүрэм	Түлхэц ба хариу үйлдэл	ОХБ ?
Яанана идсэн яаий (гадил хүүхэд идсэн)	×	×	×	• Яаий биш , энэ бол хүүхэд□ яаий • Энэ бо х..х.. хүүхэд□ яаий • Дагаад хэлээрэй х..х..□ и • Энэ гадил уу? тарвас уу? □ тарвас • Хэн тарвас идсэн? □ Тарвас Хүүхэд намайг дагаад	Авиазүй✕ Үгийн сан ✓ Дүрэм ✕

Үнэлгээний нийтлэг дараалал

1. Судалгааны материалаа бэлдэх
2. Үйлчлүүлэгч/гэр бүлтэй ярилцах
3. Үйлчлүүлэгч ийг ажиглах
4. Дээри дээр үндэслэн үнэлгээний суурь төлөвлөгөө гаргана
5. Хэм хэмжээ/ Түвшин тогтоох тестээр одоогийн хөгжлийн бүс тодорхойлно
6. Динамик үнэлгээний тусламжтайгаар ОХБ-г тогтоох
7. Зарим тусламж, үйлчилгээг туршина
8. Засан сайжруулах ажлыг төлөвлөх
9. Үр дүнг хянаж шинжинэ

Суурь эмчилгээ заслын чадварууд

Үндсэн зарчим

- ❑ Магтаал
- ❑ Нүүр/Харц тулах
- ❑ Нэгдсэн зорилго/ хүүхдийн санаачилгыг дагах
- ❑ Тэнцвэртэй харилцаа
- ❑ Идэвхи

赏面同衡动

магтаал

Нүүр/Харц тулах

Нэгдмэл зорилго

Хүүхдийн санаачилгыг дагах

Хүүхдийн санаачилгыг дагах

Тэнцвэртэй харилцаа

Засан сайжруулах төлөвлөгөөг хэрэгжүүлэх

1. Заавар өгөх
2. Таниулах
3. Хариу үйлдэл
4. Сануулга/Засварууд зэргийг үр дүнтэй хэрэгжүүлэх

Заавар : ойлгомжтой,тодорхой, энгийн

Чи юу тойрч гүйгээд байгаа юм бэ? Нааш ирээд энд суу, битгий ийш тийшээ хараад бай.

↓

Нааш ирээд энд суу, битгий ийш тийшээ хараад бай

↓

Суу , Хардаа

Заавар：ойлгомжтой,тодорхой, энгийн

Битгий балай юм яриад бай, энэ бол тарвас, намайг дагаад“тарвас“ гэж хэлээрэй

↓

Намайг дагаад“тарвас“ гэж хэлээрэй

↓

“тарвас“ гэж хэл

Заавар : ойлгомжтой,тодорхой, энгийн

Битгий ийш тийшээ хараад бай!	Хардаа !
Битгий ярь!	Чимээгүй бай!
Битгий яваад бай!	Суу !

Таниулах

Зөв чадвар буюу зорилго болгосон зан байдлыг сурагчдад таниулах

- ❑ Сургалтын эхний хэсэгт таниулга нилээд явагдана.
- ❑ Багшийг даган дууриаж байгаа сурагчдыг урамшуулна.
- ❑ Сурагчид чадвар эзэмшихийн хэрээр таниулга аажмаар багасана.

Хариу үйлдэл

Хариу үйлдэл

Цаг үе олох:

Чи өчигдөр жагсахдаа сайн байсан

VS

Хардаа! Ямар сайн жагсаж байна аа!

Хариу үйлдэл

- тодорхой

			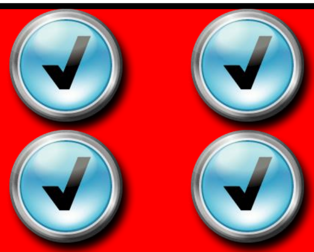
Өгсөн өгүүлбэрийг хүүхэд зөв хэлэхэд: “Ээж алим иддэг."	Сайн байна!	Сайн хийлээ! Хийгээд байгаарай!	Сайн байна! Чи жимсний нэрийг хэллээ шүү дээ!

эерэг
сөрөг

Бүтээлч

Чи сайн суухгүй байна

?????

1. Эерэг
2. сөрөг

3. Бүтээлч
4. Бүтээлч биш

Сөрөг

Бүтээлч биш

Чи саяа сайн суусандаа

?????

1. Эерэг
2. сөрөг

3. Бүтээлч
4. Бүтээлч биш

эерэг

Бүтээлч биш

Чи сайн суухгүй байна. Гараа зөв тавь.

?????

1. Эерэг
2. сөрөг

3. Бүтээлч
4. Бүтээлч биш

сөрөг

Бүтээлч

Чи сая сайн суулаа шүү. Гараа өвдгөн дээрээ маш хурдан тавилаа тэй

?????

1. Эерэг
2. сөрөг

3. Бүтээлч
4. Бүтээлч биш

Эерэг

Бүтээлч

Түлхэц/Засвар/Дэмжлэг

Хүүхдийн түвшинөөс хамаарч түлхэц нь өөр өөр байна.

Ярианы бус түлхэц

- ❑ Харах мэдрэмжээр дамжуулж сэдэл өгөх :бодит зүйл, зураг, фото зураг, тэмдэг, график, схем, текст орно

- ❑ Хөдөлгөөнөөр дамжуулж сэдэл өгөх : биеийн хөдөлгөөн, нүүрний хувирал, жишээ нь“гүйх ": хоёр гараа урагшаа, хойш нь хөдөлгөж, хөлөө доороо хурдан дэвсэлж, “гүйх" хөдөлгөөнийг дуурианa
- ❑ Хүрэлцэх мэдрэмжээр дамжуулж сэдэл өгөх: хүрэх

Аман түлхэц

- Үгийн үе ашиглаж сэдэл өгөх: үгийн үеийг сэжүүр болгоно. ‘ele’ гэдгийг ‘elephant’ гэсэн үгний сэжүүр болгоно.
- Чимээний түлхэц
  - Тухайн үгийн гийгүүлэгчийн дуудлагыг сэжүүр болгож ашиглана. Жш:
    - /s/ нь ‘sun’ үгнээс： /s/ дуудлагыг сунжруулж сэдэл өгнө
    - /f/ нь ‘flower’ үгнээс: /f/дуудлагыг сунжруулж сэдэл өгнө
- Үгийн утгад суурилан сэдэл өгөх
  - Сонгосон үгэнд хамрагдах биетийн өнгө,хэлбэр амт шинж чанар зэргийг тайлбарлаж өгөх буюу, аль эсвэл хоршоо үг, ижил утгатай үг ашиглана.

Түлхэц

Түлхэц	Тайлбар
Хүрэлцэх мэдрэмж	Биенд хүрэх замаар харилцаа үүсгэж зорилтот зан байдлыг чиглүүлнэ.
Таниулах	Сургагч багш зорилгоо өгүүлбэрээр хэлэх эсвэл үйлдлээр хийж үзүүлэх замаар даган дууриаж хийлгүүлнэ
Харах мэдрэмж/ хөдөлгөөн	Дохио зангаа, нүүрний хувирал, биеийн хэлэмж ашиглаж хүүхдийг зөв зүйл хийхэд түлхэц болгоно
Аман	Яриа ашиглаж хүүхдийг хариу үйлдэл хийхэд түлхэц болгоно

Түлхэц өгөх зарчим

- Түлхэцийг зөвхөн шаардлагатай үед өгөх.
- Сургалтын эхний хэсэгт түлхэцийг ихээр өгөх.
- Түлхэцийг даруй өгөх.
- Түлхэц нь ойлгомжтой товч байна.
- Хүүхэд чадвараа эзэмшихийн хэрээр түлхэцийг аажмаар багасгана.